

szentáldozáshoz járulni. Ha csakugyan így van, azért ne szomorkodj! A mi Istenünk nem tart stopperórát a kezében. A szívet nézi, az áldozatot értékeli.

Szegény vagy erőben, tudásban. Beteges vagy, nem tudsz böjtölni, az imával nem sokra jutsz, családotban sem vagy olyan erős, friss, jó és gondos, mint szeretnél, mint talán lenned is kellene. „Istenem, mi lesz majd a számadáskor?” Ne szomorkodj! Hiszen az Úr tudja a legjobban, hogy lehangolt hangszerezen nem hangzik föl tiszta, szép, vidám zene. Ő mindent beszámít, és a szív fontos neki, az áldozatot értékeli.

És hát csakugyan olyan szegény vagy, mint ahogy gondolod? — Tiéd a nap, huszonnégy órájával, és van benned erő. Isten minden órában szeretne tőled valamit, nem többet, mint éppen az erődből telik, mint amit meg tudsz tenni (Mt 25,15). Ha eljutnál odáig, hogy mindig nyugodtan azt kérdezed: Mit akar most tőlem Isten? Helyes, tehát ezt csinálom, olyan jól, ahogy telik tőlem. — Ha így teszel, nem dobsz-e be akkor te is mindent szegénységedből, éppenúgy, mint az az özvegy? Ki adhat többet a mindennél? Ne aggódj hát! Ne légy lehangolt! Nem igaz az, hogy nehéz a Jóistennek eleget tenni. Ő a szívet nézi és a becsületes jóakaratot. És amit mi nem teszünk mérlegre és nem veszünk számba, Ő azt is értékeli.

Franz-Josef Steinmetz

MÁRIA, A MEDITÁCIÓ ŐSKÉPE

*Mária pedig mind emlékezetébe véste szavaikat,
és szívében gyakran elgondolkozott rajtuk.*

Lk 2,19

Szavait anyja mind megőrizte szívében. Lk 2,52

Honnét is van, hogy a krisztusi üzenet nem hagy hátra valakiben mélyebb benyomást, mondhatni elégedetlen marad, vagy más képet használva: miután hallotta, éppen olyan „éhes“, mint azelőtt? Pedig a János-evangéliumban Jézus kifejezetten azt mondja: „Aki hozzám jön, nem éhezik többé, s aki énbennem hisz, nem szomjazik sohasem“ (6, 35). A részletes felelethez egész könyv kellene. Már a magvetőről szóló hasonlat őskeresztény értelmezésében egész sor oka van adva a keresztény igehirdetés sikertelenségének (Mk 4,13-20). Itt csak egy régi mondást idézünk fel, amely korunkban kétségtelenül különösen időszerű. Így hangzik: Nem a sok tudás lakatja jól a lelket, hanem a dolgok benső megérzése és ízlelése.

Tudásban nincs ma hiány. Könyvkereskedéseinkben már alig fér a könyv. A teológiai művek száma évről évre szaporodik. Az Ige asztala

dúsan terített. A kínálat mennyiségileg több mint kielégítő. Hogy van hát, hogy mi, akik ezeknél az asztaloknál ülünk és próbálunk jóllakni, mégsem lakunk jól? Hogy nem ritkán éppen olyan emberek, akik talán hosszú ideig foglalkoztak teológiai irodalommal, kifejezetten rosszult táplált és kevésbé kielégítő benyomást tesznek? Bizonyosan nem lenne helyes, ha mindenért csak az elébünk rakott „ételeket“ hibáztatnánk. Ez is szerepet játszhat, és néha játszik is. De semmi esetre sem mindig ez a döntő. Mindenki tudja, hogy a táplálkozás kérdéseiben nemcsak a kínálat a fontos, hanem éppen úgy az egyéni feldolgozás is. A lelkiéletben sincs ez másképp. Itt is lényeges, hogy a táplálékot valóban ízleljük.

Nem véletlenül áll már a Lukács-evangélium első oldalain Máriáról többször is, hogy „megőrizte“ és „szívében forgatta“ a hallott szavakat. Mária az Egyház ösképe, a hívő ember őstípusa. Tőle tanuljuk meg újból, hogyan találjuk meg Krisztusban igazán az üdvösségünket. Akkor találjuk meg, ha csakugyan elmélkedünk, úgy, ahogyan ő. Mert mi mást jelentenek ezek a kifejezések, mint ezt: ő nem csupán felületesen, tájékozódás miatt hallgatott az üzenetre, hanem átélmélkedte. Nézzük ezt közelebbről.

Az első helyzet, amelyben ez a kifejezés szerepet játszik, bizony elég szegényes. A betlehemi születésről van szó. Jézus újszülött gyermekként egy istállóban a jászolban fekszik. Jelentéktelen, de nyíltszívű pásztorok beszámolnak arról az isteni szóról, amit erről a gyermekről hallottak (Lk 2,17): ez a Megváltó, Krisztus, az Úr (2,11). Nem szükséges ezt a történetet lélektanilag vagy történetileg részletekre szétszedni — ez hiba lenne —, anélkül is észrevehetjük, hogy semmi esetre sem általános emberi tulajdonság ilyen bámulatba ejtő szavakat „megőrizni“. Emberi az, amit a pásztorok hírének többi hallgatója mond: „Aki csak hallotta, csodálkozott a pásztorok beszédén“ (2,18). Ez a hír előszörre csak meglepő, csodálatba ejt, olyan paradox és valószínűtlen, hogy az emberek csak ámulni tudnak. De elég-e ez? Mindenesetre: ez az első lépés. Az üzenet nem hagyja őket egészen hidegen. Nem megy el a fülük mellett. Meglepi őket. De még nagyon külsőséges marad. Nem sok kell hozzá, és ismét feledésbe merül.

Egészen másképpen van Máriánál. Ő „emlékezetébe véste szavakat, és szívében gyakran elgondolkozott rajtuk“ (2,19). Megőrzi a csodálatos szavakat, és bensejébe zárja őket. Beléjük merül, hagyja, hogy megragadják, utat szabjanak neki. Isten szava igazán benső táplálékává válik. Ez nyíltságot, bizalmat, alakulásra való készséget jelent. Minden bizonnal megkívánja, hogy hagyja el saját magát és adja magát teljesen oda éppen ennek a szónak, mert nem valami magától értetődő üzenetről van szó, amely a dolgok felületéről származik. De csak így érheti el a szó célját, így fejt ki hatását. Nem ok nélkül vette

bele evangéliumába Lukács ezt a megjegyzést Mária magatartásáról. Mi is okulhatnánk belőle.

Talán még figyelemreméltóbb ebben az összefüggésben a második hely, amelyen Lukács hasonlóképpen figyelmeztet Jézus Anyjának meditatív magatartására. A tizenkétéves Jézus húsvéti jeruzsálemi útjának története ez. Ennek a történetnek is mély, sokrétű jelentősége van, nem lehet egyhamar kimeríteni. Próbálhatnánk egyszer új szempontból megérteni, mint az elvesztett és újra megtalált boldogság történetét. Exegetikailag persze közelebb fekvő és helyesebb, ha Jézus szüleinek fájdalmas tapasztalatáról szóló ábrázolási kísérletet látunk benne: Mária és József megdöbbenve kénytelen megállapítani, hogy fiuk egészen Istenből és Istenért él. „Gyermekem, miért tetted ezt velünk? Lásd, apád és én szomorúan kerestünk“ (2,48). Ő ezt felelte: „Miért kerestetek? Nem tudtátok, hogy nekem Atyám házában kell lennem?“ (2,49)

Ez a nézeteltérés nem a múlt egyszeri eseménye, amely legföljebb történelmi érdeklődésre tarthatna számot. Elégig igazolja ezt mindennapunk, amelyet állandóan eltöltenek az idősebb és ifjabb nemzedék közötti kínos ellentétek. Ahol csak új élet fakad, ahol csak valami szokatlan magatartás mutatkozik, erre a fájdalmas kérdésre is sor kerül: Miért, hogyan tetted ezt velünk? Ezt nem vártuk volna tőled! Miért nem itt vagy, ahol voltaképpen a helyed lenne? Ez emberileg érthető, és bizonyára elkerülhetetlen. De nem szabadna megállapodni itt. Legalább meg kellene hallani a feleletet is, a lehetőség szerint türelmesen kellene próbálni megérteni, és számolni azzal is, hogy Isten meglepő módon hívhat valakit.

Amit az evangélium tudósítása e tekintetben Jézus szüleinél mond, az kétségtelenül maradandó jelentőségű. Hallják fiuk feleletül adott ellenkérdését. „Ám nem értették meg ezeket a hozzájuk intézett szavakat“ (Lk 2,50). A vita egyelőre mégis megszűnik. „Jézus velük ment, visszatért Názáretbe, és engedelmeskedett nekik“ (2,51). Misztikus módon kifejezve: abban a pillanatban, amikor alázatosan egyetértünk Istennel, megszűnik a fájdalmas szakadék boldogságkeresésünk meg Isten szuverén, felfoghatatlan akarata között. Ez semmi esetre sem azt jelenti, hogy minden további nélkül, irracionálisan lemondjunk a magunk akaratáról és gondolkodásáról. De megkívánja, hogy akkor is készek legyünk számolni az események és történések mélyebb, isteni értelmének lehetőségével, amelyet nem értünk meg mindjárt. „Szavait anyja mind megőrizte szívében“ (2,51). Ismét megmutatkozik itt a nem éppen könnyen hívő, de növekedni kész embernek ez a jellegzetes vonása. Közvetlenül az éppen lezajlott történetre vonatkozik, a bánkódva keresett, és végül (három nap múlva! ez aligha pusztá időadat!) a

templomban újból megtalált Jézusról. De az elmélkedés magába zárta mindazt is, amiről előzőleg volt szó: az ősz Simeon odajövetelét a templomba és csodálatba ejtő szavait (Lk 2,25-35), az Anna próféta-aszsonnyal való találkozást. Minderre egyrészt a „csodálkozás“ szava jellemző, ugyanakkor azonban a megőrzés és meggondolás is.

Mária elmélkedő türelme bőséges jutalmat kap. „Jézus gyarapodott bölcsességben, korban s Isten és emberek előtti kedvességben“ (2,52). Mindig mélyebben, mindig jobban megtapasztalja, milyen igaz Istennek hozzá intézett szava. Azzal kezdődött az egész, amikor gondolkodóba esett az angyal üdvözetén: „Miféle köszöntés ez?“ (1,29) És ezzel a hihetetlen élménnyel végződik: „(Isten) gondjába vette gyermekét, Izraelt, megemlékezve irgalmáról“ (1,54).

A mi tapasztalataink talán nagyon is szegényesek. A biblia és teológia csalódást okozott, az Egyház mintha elvesztette volna hitelét. Mégsem szabadna felhagynunk az Isten igéjén való elmélkedéssel. Talán bennünk magunkban van a csalódás oka, abban, hogy nem eléggé elmélyedően szemléljük a dolgokat. Hát nem csoda, ha éhesek és elégedetlenek maradunk. Az Egyház ősi példaképe nem az okos, járatos, szüntelenül könyveket nyelő és idéző tudós. Hanem Mária. Róla pedig ez áll az írásban: „Emlékezetébe véste mind e szavakat (és eseményeket), és szívében gyakran elgondolkozott rajtuk“. Ennek ma is, ránk nézve is döntő jelentősége lehetne.

John R. Sheets

AZ IGE HALLGATÓI

„Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, akkor ha a halottak közül feltámad valaki, annak sem hisznek“ (Lk 16,31).

Ezek a szavak első hallásra különösnek tűnnek. Hajlamosak vagyunk azt gondolni, hogy minden megváltoznék, ha lenne valami megdöbbentő, drámai bizonyágunk az evangéliumról, vagy valami túláradóan meggyőző erejű bizonyíték Isten létéről. Akkor mindenki fölfigyelne és meghallgatná. De a szívünk legmélyén tudjuk, hogy ezek a szavak igazak. Nem abban van a különbség, hogy drámai vagy nem drámai módon tesznek-e tanúságot az evangélium igazságáról. A különbség mindegyikünk szívének titkos mélyén rejlik. Mert mi csak arra hallgatunk, amit meg akarunk hallani. Ha szeretnék hallani valamit, akkor egész valómat megfeszítem. Várom, hogy felhívjon egy barátom: egész nap, egész este a telefon közelében maradok. Ha viszont olyasvalaki akar kapcsolatba lépni velem, akit nem szívesen látok, akkor minden lehetséges módon kitérek az útjából.